

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра садівництва ім. проф. В.Л. Смирєнка

ЗАТВЕРДЖЕНО

Агробіологічний факультет

“18” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЯГІДНИЦТВО**

Галузь знань Н сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н1 Агрономія

Освітня програма Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство

Факультет Агробіологічний

Розробники: Яна ТЕРЕЩЕНКО, доцент, кандидат с.-г. наук

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни. Дисципліна «Ягідництво» є складовою вибіркової компоненти ОПП для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю Н1 Агрономія освітньої програми «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство». Навчальна дисципліна охоплює питання вирощування ягідних культур, що базуються на знаннях будови, біології, фізіології та екології рослин, добору технології, використання ЗЗР, систем утримання ґрунту, живлення та зрошення, післязбиральної доробки та зберігання в умовах змін клімату. В курсі дисципліни студенти ознайомлюються з різними системами вирощування поширених ягідних культур таких, як суниця садова, смородина, порічки, агрус, лохина, малина та ожина. Навчальна дисципліна складається з 15 лекційних та 15 лабораторних занять.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	Н1 Агрономія	
Освітня програма	«Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт / робота (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної, заочної та дистанційної (за наявності) форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна, дистанційна
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	7	
Лекційні заняття	30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	- год.	год.
Самостійна робота	120 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета сформувати у здобувачів вищої освіти системи сучасних знань про інноваційні підходи та технології вирощування ягідних культур. Дисципліна спрямована на підготовку фахівців, здатних до критичного мислення, впровадження комплексних рішень для підвищення якості ягідної продукції, продуктивності насаджень, принципів сталого розвитку.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Плодівництво»
Набуття компетентностей:

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- здатність використовувати факти і досвід новітніх сучасних досягнень у садівництві і виноградарстві

Програмні результати навчання (ПРН):

- проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної плодово-ягідної продукції та винограду відповідно до чинних вимог.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна, дистанційна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Модуль 1. Біологія, морфологія та розмноження ягідних культур														
Тема 1. Ягідництва в Україні та світі.	1	9	2	2	-	-	5							
Тема 2. Біологія та морфологія ягідних культур.	2	9	2	2	-	-	5							
Тема 3. Сучасні методи розмноження ягідних культур	3	9	2	2	-	-	5							
Тема 4. Комплексне планування ягідника.	4	9	2	2	-	-	5							
Тема 5. Зрошення і фертигація насаджень, як елемент сталого виробництва.	5	9	2	2	-	-	5							
Разом за модулем 1	45		10	10			25							
Модуль 2. Технології та сортимент промислових насаджень														
Тема 6. Суниці садової. Добір сортименту та	6	12	2	2	-	-	8							

технології вирощування.														
Тема 7. Технології вирощування малина та ожина в промислових насадженнях.	7	12	2	2	-	-	8							
Тема 8. Особливості вирощування смородини чорної, порічок та агрусу.	8	12	2	2	-	-	8							
Тема 9. Лохина щиткова – високомаржинальна культура.	9	12	2	2	-	-	8							
Тема 10. Добір сортименту та технології вирощування жимолості голубої.	10	12	2	2	-	-	8							
Тема 11. Система моніторингу та захисту в насадженнях ягідних культур.	11	9	2	2	-	-	5							
Тема 12. Особливості організації збирання врожаю та післязбиральна доробка.	12	9	2	2	-	-	5							
Тема 13. Органічне ягідництво.	13	9	2	2	-	-	5							
Тема 14. Вирощування ягідної продукції на експорт – особливості та вимоги.	14	9	2	2	-	-	5							
Тема 15. Напрямки використання ягідної продукції.	15	9	2	2	-	-	5							
Разом за змістовим модулем 2	105		20	20	-	-	65							
Усього годин	150		30	30			90							
Усього годин	180		30	30			120							

2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ягідництва в Україні та світі.	1

2	Біологія та морфологія ягідних культур.	2
3	Сучасні методи розмноження ягідних культур	3
4	Комплексне планування ягідника.	4
5	Зрошення і фертигація насаджень, як елемент сталого виробництва.	5
6	Суниця садової. Добір сортименту та технології вирощування.	6
7	Технології вирощування малина та ожина в промислових насадженнях.	7
8	Особливості вирощування смородини чорної, порічок та агрусу.	8
9	Лохина щиткова – високомаржинальна культура.	9
10	Добір сортименту та технології вирощування жимолості голубої.	10
11	Система моніторингу та захисту в насадженнях ягідних культур.	11
12	Особливості організації збирання врожаю та післязбиральна доробка.	12
13	Органічне ягідництво.	13
14	Вирощування ягідної продукції на експорт – особливості та вимоги.	14
15	Напрямки використання ягідної продукції.	15
Разом		30

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Видовий склад ягідних культур	2
2	Біологічні особливості ягідних порід	2
3	Способи розмноження ягідних культур та їх значення	4
4.	Вибір та підготовка ділянки для закладання товарних насаджень	2
5.	Створення інфраструктури ягідного проекту	2
6.	Організація системи зрошення та фертигації	2
7.	Види добрив та способи їх застосування	2
8.	Критерії добору сортименту	4
9	Способи боротьби з бур'янами в товарних насадженнях	2

10.	Формування та обрізка кущових ягідних культур	2
11.	Розробка системи захисту ягідних культур від патогенів	2
12.	Складання технологічної карти.	2
13.	Сертифікація ягідного підприємства.	2
Разом		30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Помологічний опис сортів ягідних культур. Підготувати презентацію	18
2	Ремонт і реконструкція ягідних насаджень. Підготувати доповідь	18
3	Визначення очікуваного врожаю та знімальної стиглості ягід. Підготувати презентацію.	18
4	Способи боротьби з пізньовесняними заморозками. Підготувати презентацію.	18
5	Вітчизняні вчені-селекціонери та їх здобутки. Підготувати презентацію або доповідь.	14
6.	Адаптивний потенціал ягідних культур. Дискусія	20
7.	Зміни клімату та їх вплив на ягідництво. Презентація	20
Разом		120

5. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних, розрахункових робіт;
- пірінгове оцінювання.

6. Методи навчання *(вибрати необхідне чи доповнити):*

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;

– метод командної роботи, мозкового штурму;

7. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

7.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Біологія, морфологія та розмноження ягідних культур		
Практична робота 1 Видовий склад ягідних культур	ПРН 13. Для технологічно вірного закладання насаджень ягідних культур, впровадження сучасних систем та практик з охорони ґрунтів знати систематики ягідних культур, їх морфолого-біологічні характеристики, господарське значення. Засвоїти особливості розмноження ягідних культур та добір якісного садивного матеріалу для закладання насаджень. Знати правила добору ділянки для закладання насаджень різних ягідних культур, вимоги до ґрунтів та вміння планувати інфраструктуру господарства.	10
Практична робота 2 Біологічні особливості ягідних порід		10
Практична робота 3 Способи розмноження ягідних культур та їх значення		20
Практична робота 4 Вибір та підготовка ділянки для закладання товарних насаджень.		10
Практична робота 5 Створення інфраструктури ягідного проекту		10
Модульна контрольна робота 1		30
Самостійна робота.		10
Разом за модуль 1		100
Модуль 2. Технології та сортимент виробничих насаджень		
Лабораторна робота 6 Організація системи зрошення та фертигації	ПРН 13. Знати основні агрономічні прийоми (фертигація, зрошення, боротьба з бур'янами, заходи моніторингу хвороб і шкідників,	10

Лабораторна робота 7 Види добрив та способи їх застосування	формування та обрізка рослин) шляхи їх використання для забезпечення вирощування та високоякісної продукції.	5
Лабораторна робота 8 Критерії добору сортименту		10
Лабораторна робота 9 Способи боротьби з бур'янами в товарних насадженнях		5
Лабораторна робота 10 Формування та обрізка кущових ягідних культур		5
Лабораторна робота 11 Розробка системи захисту ягідних культур від патогенів		10
Лабораторна робота 12 Складання технологічної карти.		10
Лабораторна робота 13 Сертифікація ягідного підприємства.		5
Самостійна робота		
Модульна контрольна робота 2		30
Самостійна робота		48
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M_1 + M_2) / 2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Разом за курс	(Навчальна робота + екзамен) \leq 100	

7.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

7.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові покликання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

8. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - *покликання*) **ОБОВ'ЯЗКОВО**;
- покликання на цифрові освітні ресурси;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів денної, заочної та дистанційної (за наявності) форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України)
2. Кондратенко Т.Є., Кузьмінець О.М. Помологія ягідних культур. – К.: ЦП Компринт, 2020. – 436 с.
3. Формування та обрізування плодових дерев і кущових ягідників: монографія; за наук. ред. акад. НААН І.В. Гриника. Київ: Аграрна наука, 2024. 256 с.
4. Єжов В.М., Гриник І.В. Біохімія плодових культур. – К.: ПП «Санспарель», 2020. 364 с.
5. Яновський Ю.П. Програма захисту плодових культур Київ, 2021. 141с.

6. Агроекологічні системи інтегрованого захисту плодових і ягідних культур від шкідників і хвороб/ Шевчук І.В. та ін. Київ, 2021, 188 с.
7. Селекційно-технологічні аспекти науково-обґрунтованого підбору окремих видів і сортів малопоширених плодових і ягідних культур для перспективних напрямів плідництва та цільове використання їх плодів у контексті здорового харчування/ Москалець В.В. та ін. Київ: ТОВ «Центр учбової літератури», 2022, 303 с.

Додаткові джерела

1. Меженський В.М., Меженська Л.О.: Сучасна систематика квіткових рослин. Ч.2: Навчальний посібник. – Київ: Вид-во Ліра-К, 2019. – 558 с.
2. Яновський Ю.П. Ягідництво: Навчальний посібник / Ю.П. Яновський, В.В.
3. Воеводін, О.М. Лапа та ін.; за ред. Ю.П. Яновського. – К., 2009. –216с.
4. Яновський Ю.П. Довідник із захисту плодових культур: Навчальний посібник / Ю.П. Яновський.. – К., 2019. –468с.
5. Куян В.Г. Спеціальне плідництво. – К.: Світ, 2004. – 462 с.
6. Куян В.Г. Плідництво (практикум)/ В.Г. Куян. – Житомир, 2002. - С.23-24.
7. Марковський В.С., Бахмат М.І. Ягідні культури в Україні : нав. посіб. Кам'янець-Подільський : ПП «Медобори-2006», 2008. 200 с.
8. б. Барабаш О.Ю. Овочівництво і плідництво/ О.Ю. Барабаш, О.М. Цизь, О.П. Леонтєв, В.Т. Гонтар. – Вища Школа, 2000. – 503 с.
9. Грицаєнко А.О. Плідництво/А.О. Грицаєнко. – К.: Урожай, 2000. – 432 с.
10. Каблучко Г.О. Плідництво/ Г.О. Каблучко, Б.К. Гапоненко, В.Л. Сніжко, В.І. Негода. -0 К.: - Вища школа, 1990. – 351 с.
11. Яновський Ю.П. Ягідництво: Навчальний посібник/ Ю.П. Яновський, В.В. Воеводін, О.М. Лапа та ін.; За ред. Ю.П. Яновського. – К., 2009. – 216 с.
12. Інструкція з апробації маточних насаджень і садивного матеріалу плодових і ягідних культур. – К., 2002. – 52 с.
13. І.А. Сало Методичні положення прогнозування кон'юнктури ринку плодів та ягід в Україні – К.:Видавничий центр НУБіП, 2009. -60 с.
14. Агроекологічні системи інтегрованого захисту плодових і ягідних культур від шкідників і хвороб. Рекомендації. – К., 2016. – 152 с.
15. Литовченко О.М, Павлюк В.В., Омельченко І.К. Кращі сорти плодових, ягідних і горіхоплідних культур української селекції. – 140 с.
16. Ярещенко О.М. Рекомендації з вирощування чорної смородини, порічок та агрусу/ О.М. Ярещенко, О.П. Лушпіган, Я.Ю. Терещенко. – Київ: Інститут садівництва НААН, 2013. – 31 с.
17. Технологія вирощування смородини чорної та порічки / за ред. П.З. Шеренгового. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2012. 124 с.

Інформаційні джерела

1. Сайт інституту садівництва НААН України: sad-institut@ukr.net
2. Сайт Інституту експертизи сортів рослин (див. Державний реєстр сортів рослин України): sops@sops.gov.ua
3. Наукометричні бази даних: URL:
Scopus <http://scopus.com>
Web of science <http://web-of-science.com>
Google scholar <http://scholar.google.com.ua>
4. Перелік наукових фахових видань України: URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-k>.